

ВСП «Ладжинський фаховий коледж
ВНАУ»

Циклова комісія загальноосвітніх дисциплін

Соціологія

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

студентів денної форми навчання

СОЦІОЛОГІЯ

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів денної форми
навчання

Розробник: Косяк Е.С., викладач I категорії,

ВСТУП

Самостійна робота здобувача освіти є однією із важливих складових навчального процесу, яка безпосередньо впливає на глибину, неформальність та стійкість набутих знань і умінь.

Метою самостійної роботи здобувача освіти є забезпечення засвоєння в повному обсязі навчальної програми шляхом свідомого закріплення, поглиблення і систематизації набутих теоретичних знань, а також опанування навичок роботи з навчальною і науково-методичною літературою, вміння вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійна робота здобувача освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи і його творчого застосування в майбутній професійній діяльності.

Розрізняють види самостійної роботи (самостійна робота, яка забезпечує підготовку до аудиторних занять, поточного і семестрового контролю знань; пошуково-аналітична робота; науково-дослідна робота; практика на підприємствах та в організаціях, участь в тренінгах) та форми (самостійне опрацювання або вивчення теоретичного матеріалу; виконання домашніх завдань; підготовка до контрольних робіт, тестів та інших форм поточного контролю; підготовка до семестрового контролю; підготовка рефератів; підготовка глосарію та презентацій Power Point, тощо) самостійної роботи здобувача освіти.

Самостійна робота здобувача освіти спрямована на досягнення поставленої мети через виконання відповідних завдань, зміст, обсяги і структура яких наведені далі.

Індивідуальне завдання є однією з форм самостійної роботи здобувача освіти, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Виконання індивідуальних завдань з дисципліни «Соціологія» є однією з основних складових самостійної роботи здобувача освіти, яка призначена для закріплення теоретичних знань і набуття практичних навичок їх використання. Індивідуальне завдання виконується студентом самостійно з наданням при необхідності консультацій викладачем.

1 МЕТА І ЗАДАЧІ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Соціологія» є складовою частиною спеціальної підготовки фахового молодшого бакалавра

Сучасна освіта прагне, в першу чергу, побудови особистісного світу знань, бо саме він приведе молоду людину в майбутньому до творчої самореалізації в суспільстві. Слід зазначити, що знання в такому контексті не є простим засвоєнням інформації, а виступає засобом для набуття необхідної компетентності, містком для продовження навчання та поштовхом до самоосвіти. Тому мета Соціології як навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти системи знань про людину та її місце в навколишньому середовищі, здатності осмислити та зрозуміти себе і своє становище у соціальному світі.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення соціології є формування у студентів знань про суспільство як системне утворення, вміння розбиратися в сутності його структурних елементів, взаємозв'язку між ними, розуміння ролі людського потенціалу в суспільстві та проблем взаємовідносин людини та соціуму.

Основними завданнями курсу є:

- формування системи знань про суспільство;
- усвідомлення студентами сутності соціальних процесів;
- набуття навичок соціологічного аналізу;
- свідоме застосування отриманих знань до проблем власного суспільства;
- виховання активної життєвої позиції.

В процесі вивчення "Соціології" студенти **повинні знати:**

- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- особливості становлення соціології як самостійної науки;
- структуру та зміст спеціальних соціологічних теорій;
- послідовність розробки програми соціологічного дослідження;
- основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічних досліджень;
- шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

Студенти **повинні уміти:**

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно-функціонального аналізу;
- володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо;
- користуватися всіма доступними джерелами знань; самостійно добирати матеріал до реферату, доповіді, самостійної роботи;
- використовувати в роботі засоби масової комунікації, в т. ч. комп'ютерні джерела інформації;
- брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань;
- використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів в сім'ї, колективі, на виробництві;
- сприяти розв'язанню міжособистісних та трудових конфліктів.

Компетенції, які необхідно сформувати в результаті вивчення дисципліни

Загальні компетенції:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК6. Здатність працювати як у команді, так і самостійно.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність до креативного та критичного мислення.

ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК12. Здатність свідомо та соціально відповідально діяти на основі етичних міркувань.

Спеціальні компетенції:

СК1. Здатність використовувати практичні навички та методи фундаментальних наук в професійній діяльності.

СК11. Здатність використовувати спеціальне програмне та апаратне забезпечення у професійній діяльності.

2 ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

До основних форм самостійної і роботи здобувача освіти по курсу «Соціологія» відносяться:

1. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури.
2. Письмові відповіді на завдання до самостійної роботи.
3. Підготовка до заліку.

4. Рішення тестів і проблемних ситуацій за курсом.

5. Пошук інформації в Інтернеті.

Опрацювання лекційного матеріалу починається з детального розбору конспекту лекцій. На даному етапі варто розібратися в сутності кожного поняття і положення, домагатися розуміння логічного змісту формулювань. При цьому варто використовувати основну і додаткову літературу. У разі потреби необхідно звернутися за консультацією до викладача.

До кожного підсумкового контролю для самостійної роботи передбачені різнорівневі завдання, на які студенти дають письмові відповіді, оформлюючи звіт із самостійної роботи.

Підготовка до екзамену здійснюється протягом усього семестру шляхом вивчення лекційного матеріалу, написання звітів з самостійної роботи.

Методичні рекомендації

Методичні рекомендації до самостійної роботи 1.

Тема: Предмет та об'єкт структури соціології .

Час на виконання – 2 години.

План.

- 1.Визначення предмета й об'єкта соціології.
- 2.Закони і категорії соціології.

 Прочитайте.

Л -1 Примуш М.В. « Загальна соціологія» с.14...32.

Л -2 Городяненко В.Г. « Соціологія» с.5...12.

!Рекомендації.

При вивченні теми зверніть увагу на те, що у буквальному розумінні соціологія – наука про суспільство. Намагання пізнати , осмислити суспільство, виразити своє ставлення до нього супроводжувало людство на всіх етапах його історії.

Суспільство як продукт взаємодії людей є багаторічним і складним у структурному відношенні явищем. Якісно своєрідною стороною громадського життя є виробництво, розподіл, обмін і споживання матеріальних благ.

Соціальне життя суспільства – це область взаємозв'язків і взаємодій між більш – менш широкими спільностями людей, та самими людьми.

Поєднуючи теоретичні й емпіричні засоби, соціологія досліджує саме загальні якості будь – якого прояву соціальності.

Якщо категорії соціології відбивають ті чи інші істотні сторони, риси, властивості об'єкта цієї науки, то закони соціології виражають глибинні, сутнісні необхідні зв'язки між ними.

Звіт з самостійної роботи 1.

Тема : Предмет та об'єкт соціологічної науки.

Завдання 1.

Дати відповіді на тестові питання і знати відповіді на контрольні питання для самоперевірки.

1.1 Що вивчає соціологія?

1.1.1 природу;

1.1.2 суспільство.

1.2 В залежності своєрідності суб'єктів відносин на які соціальні відносини їх поділяють?

1.2.1 соціально – групові, соціально – демографічні, соціально – територіальні, соціально – етнічні, соціально – професійні, міжособистісні;

1.2.2 соціально – групові, соціально – професійні, міжособистісні.

1.3 Визначте об'єкт соціологічного пізнання.

1.3.1 суспільство як цілісна соціальна реальність;

1.3.2 суспільство як цілісна соціальна реальність, емпірично надана реальність, соціальні відносини, соціальні зв'язки, соціальні організації, соціальні інститути;

1.4 Що являється предметом вивчення соціології?

1.4.1 загальні закони історично визначених соціетальних систем;

1.4.2 загальні і специфічні закони та закономірності розвитку і функціонування історично визначених соціетальних систем, механізми дії та форми прояву цих законів і закономірностей.

1.5 Що включає в себе понятійно- категоріальний апарат соціології?

1.5.1 загально – наукові категорії у соціологічному заломленні;

1.5.2 безпосередні соціологічні категорії;

1.5.3 загально – наукові категорії у соціологічному заломленні, безпосередні соціологічні категорії, категорії дисциплін суміжних з соціологією.

1.6 Виділення яких категорій увійшло в соціологічну практику в останні роки?

1.6.1 статистика суспільства;

1.6.2 статистика суспільства і динаміка суспільства;

1.7 Які знання дає соціологія?

1.7.1 теоретичні, емпіричні;

1.7.3 теоретичні, емпіричні, фундаментальні, прикладні.

?Контрольні питання для самоперевірки.

1.Що вивчає соціологія?

2.Які закони і категорії соціології?

Література.

Л -1 с.12...32.

Л -2 с.5...13.

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи 2.

Тема: Соціальна структура та соціальна стратифікація.

План

1.Сутність та основні елементи соціальної структури.

2.Соціальна стратифікація.

Прочитайте.

Л -1 Загальна соціологія М.В Примуш с.285...294

Л -2 Соціологія. В.Г. Городяненко с.109...119.

!Рекомендації

При вивченні теми зверніть увагу на те, що суспільство це складна соціальна будова, яка характеризується структурно організаційною цілісністю і багатозначними людськими відносинами. Внутрішня картина цієї соціальної будови віддзеркалюється в її соціальній структурі.

Соціальна структура суспільства – це сукупність його елементів і взаємозв'язків між ними. Першоцеглинками соціальної структури суспільства є статуси і ролі. Важливо наголосити, що перші надають їй статичність, усталеність, нерухомість, а другі – динамічність, рухомість. Будь-який статус складається із ролей, а ті – із сукупності прав і обов'язків, які за традицією суспільство закріплює за статусом. Права і обов'язки визначаються соціальними нормами. Соціальну структуру суспільства утворює сукупність пустих статусів, тобто не заповнених людьми. Соціальні статуси взаємопов'язані один з одним, але не взаємодіють між собою. Взаємодіють між собою тільки суб'єкти: власники, носії статусів, тобто люди. У соціальні відносини вступають не статуси, а їх носії. Соціальні відносини зв'язують між собою статуси але реалізуються ці відносини через людей – носіїв статусів.

Соціальна стратифікація – це ієрархічно організована структура соціальної нерівності, яка існує в певному суспільстві в даний історичний проміжок часу. Таку ієрархічну структуру соціальної нерівності можна уявити як розподіл суспільства на страти (від лат. –пласт, прошарок).

Соціальна стратифікація – необхідне, неминуче і універсальне явище, пов'язане з природою різноманітністю функцій соціальних ролей.

Звіт по самостійній роботі 2.

Тема: Соціальна структура та соціальна стратифікація.

Завдання 1.

Дати відповіді на тестові питання і знати відповіді на контрольні питання для самоконтролю.

- 1.1 Що таке соціальна структура суспільства?
 - 1.1.1 сукупність його елементів і взаємозв'язків між ними ;
 - 1.1.2 сукупність економічних елементів та взаємозв'язок між ними;
 - 1.1.3 сукупність політичних елементів та взаємозв'язок між ними.
- 1.2 Через кого реалізуються соціальні відносини?
 - 1.2.1 статуси
 - 1.2.2 носіїв статусів;
 - 1.2.3 соціальні ролі;

- 1.3 Що відноситься до соціальної взаємодії ?
 - 1.3.1 соціальні ролі і соціальні норми.
 - 1.3.2 соціальні норми;
 - 1.3.3 соціальна поведінка;
 - 1.3.4 соціальна ситуація.
- 1.4 Що включають в себе соціальні відносини?
 - 1.4.1 права і обов'язки ;
 - 1.4.2 статуси;
 - 1.4.3 соціальні статуси, права і обов'язки функціональний взаємозв'язок статусів.
- 1.5 Що характеризує динаміку суспільства?
 - 1.5.1 соціальні ролі;
 - 1.5.2 соціальна взаємодія;
 - 1.5.3 соціальна норма.
- 1.6 Що характеризує статику?
 - 1.6.1 соціальні відносини;
 - 1.6.2 соціальні норми;
 - 1.6.3 соціальні відносини.

Завдання 2.

Дати відповіді на питання і знати відповіді на контрольні питання.

2.1 Соціальна група _____

2.2 Великі соціальні групи

2.3 Малі соціальні групи _____

2.4 Формальні групи _____

2.5 Неформальні
групи

2.6 Соціальні
спільноти

2.7 Основними історичними детермінантами формування спільноти є
:

2.8 Соціальна стратифікація

2.9
Дохід

2.10 Освіта

2.11 Влада

2.12 Престиж

2.13 Соціальна
мобільність _____

2.14 Особливості розвитку соціальної структури українського суспільства
протягом XX ст.
є: _____

Контрольні питання.

1. Види соціальних спільнот та їх роль в суспільній системі.
2. Сутність соціальної стратифікації.
3. Соціальна мобільність її причини та види.

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи 3.

Тема : Соціологія релігії.

План.

1. Закономірності формування релігії як соціального інституту.
2. Основні системи становлення християнської церкви як соціальної організації.

 Прочитайте.

Л -1. Загальна соціологія М.В. Примуш с.419...428

Л -2 Соціологія В.Г. Городяненко с. 212...227

!Рекомендації

При вивченні теми необхідно звернути увагу на те, що релігія є необхідним складовим елементом громадського життя, у тому числі і духовної культури суспільства. Її головна функція полягає в тому, щоб допомагати людині переборювати історично мінливі, короточасні, відносні сторони його буття і піднімати людину до чогось абсолютного, незмінного, вічного. Виражаючись філософською мовою, релігія покликана укорінити людину в трансцендентне, (тобто таке що знаходиться по той бік

досвіду.). У суспільстві як соціокультурній системі це виявляється в наданні цінностям, ідеалам, нормам і зразкам поведінки абсолютної цінності, їхньої незалежності від історично минулих просторово-тимчасових координат людського буття.

Абсолютну неминущу цінність релігії виявляють бословські і релігійно – філософські вчення. Разом з тим: релігія – це суспільно-історичне утворення – один з найважливіших соціальних інститутів людства.

Дослідженню релігії як соціального інституту присвятили свої роботи Е. Дюркгейм, М.Вебер та інші відомі соціологи. Існує ціла галузь соціологічного знання за назвою «соціологія релігії».

Однією з найдискусійніших проблем соціології релігії є проблема визначення найбільш важливої ознаки релігії. Тут борються в основному дві позиції. Перша представлена марксистським релігієзнавством. У цьому релігієзнавстві основною ознакою релігії визначається віра в існуванні надприродного і наявність відносин з ним. Другу позицію представляють Е.Дюркгейм і його послідовники: вони вважають, що основу релігії складає культова система.

Звіт по самостійній роботі 3.

Тема: Соціологія релігії.

Завдання 1.

Дати

відповіді на тестові питання.

1.1 Що вивчає соціологія релігії?

1.1.1 взаємодію релігії та суспільства.

1.1.2 взаємодію релігійних конфесій.

1.1.3 взаємодію соціальних спільнот.

1.2 Соціологія релігії є емпіричною, чи теоретичною наукою?

1.2.1 теоретичною;

1.2.2 емпіричною;

1.2.3 прогностичною;

Завдання 2.

Дати

відповіді на такі питання.

2.1 Феноменологія

релігії

2.2 Теологія (богослов'я)

2.3 Вкажіть засоби соціології релігії

Завдання 3.

2.4 Що є спільного і відмінного між релігієзнавством та соціологією релігії?

2.5 Висловіть свою думку з приводу завдань соціології релігії на сучасному етапі розвитку суспільства

Контрольні питання.

1. У чому полягають особливості об'єкта і предмета соціалізації релігії?
2. Яка роль соціології релігії у формуванні та розвитку засобів соціалізації

особистості?

Література

Л -1 с. 419...428

Л -2 с. 212...227.

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи № 3.

Час виконання 90 хв.

Соціальні процеси. Особливості етнічних, релігійних процесів в Україні.

План.

1.Закономірності формування релігії як соціального інституту.

2.Основні системи становлення християнської церкви як соціальної організації.

3. Конфесійні відносини в Україні.

Література

Л -1. Загальна соціологія М.В. Примуш с.419, ..428

Л -2 Соціологія

В.Г.

Городяненко с. 212...227

! Рекомендації

При вивченні теми необхідно звернути увагу на те, що релігія є необхідним складовим елементом громадського життя, у тому числі і духовної культури суспільства, її головна функція полягає в тому, щоб допомагати людині переборювати історично мінливі, короткочасні, відносні сторони його буття і піднімати людину до чогось абсолютного, незмінного, вічного. Виражаючись філософською мовою, релігія покликана укорінити людину в трансцендентне, (тобто таке що знаходиться по той бік досвіду.). У суспільстві як соціокультурній системі це виявляється в наданні цінностям, ідеалам, нормам і зразкам поведінки абсолютної цінності, їхньої незалежності від історично минулих просторово-тимчасових координат людського буття.

Абсолютну неминущу цінність релігії виявляють богословські і релігійно-філософські вчення. Разом з тим: релігія - це суспільно-історичне утворення - один з найважливіших соціальних інститутів людства.

Дослідженню релігії як соціального інституту присвятили свої роботи Е. Дюркгейм, М.Вебер та інші відомі соціологи. Існує ціла галузь соціологічного знання за назвою «соціологія релігії».

Основні поняття та терміни для засвоєння теми: релігія, церква, канонічне право, служителі культу, культові дії.

Теми рефератів, доповідей.

1. Релігія як складовий елемент суспільного життя.

2. Релігія, держава, право.

3. Релігія і влада в Україні.

Питання для самоконтролю.

1. У чому полягають особливості об'єкта і предмета соціалізації релігії?

2. Яка роль соціології релігії у формуванні та розвитку засобів соціалізації особистості?

Методичні рекомендації по самостійній роботі 4.

Тема: Соціологія менеджменту.

Час виконання 2 години.

План.

1. Сутність менеджменту.

2. Соціологія праці і управління.

 Прочитайте.

Л -1 М.В Примуш « Загальна соціологія» с.440...443

!Рекомендації.

При вивченні теми, зверніть увагу на те, що йдеться про менеджмент, його

розгортання та впровадження в умовах переходу нашої країни до ринку. Першим спробував обґрунтувати головні засади наукового менеджменту американський інженер Ф.В.Тейлор. Система Тейлора заклала основи наукової організації праці, вимагала нової організації управління, нових обов'язків управляючих менеджерів (менеджмент від англ. управління, керівництво). Нині менеджмент трактується принаймні в таких чотирьох значеннях: 1) як специфічний соціальний і економічний інститут, який впливає на підприємницьку діяльність і породжує специфічний спосіб життя у ринковому суспільстві; 2) як сукупність осіб, зайнятих управлінською працею у сферах приватного та суспільного бізнесу, тобто це своєрідний клас управляючих; 3) як наукова дисципліна, що вивчає проблеми управління суспільним виробництвом; 4) як своєрідне мистецтво управління поєднання керівництва виробництвом і практичних зв'язків ефективного управління, які становлять основу професійної кваліфікації менеджера. Соціологія праці і управління йде попереду менеджменту, вивчає найбільш глибокі загальні тенденції, притаманні розвитку соціальних інститутів, соціально трудових відносин і процесів, найважливіші методологічні принципи і методи їх регулювання. Менеджмент, використовуючи ці підходи, поєднуючи їх з підходами економічними, організаційними, правовими, психологічними та іншими, виробляє і застосовує на практиці найбільш ефективні моделі, технології, засоби, методи управління виробництвом

Звіт по самостійній роботі 4.

Тема: Соціологія менеджменту.

Завдання 1.

Дати відповіді на питання і знати відповіді на контрольні питання для самоперевірки.

1.Що розуміють під менеджментом?

2.Сформулюйте чотири значення в яких практикується менеджмент.

При вивченні теми, зверніть увагу на те, що йдеться про менеджмент, його розгортання та впровадження в умовах переходу нашої країни до ринку. Першим спробував обґрунтувати головні засади наукового менеджменту американський інженер Ф.В.Тейлор. Система Тейлора заклала основи наукової організації праці, вимагала нової організації управління, нових обов'язків управляючих менеджерів (менеджмент від англ. управління, керівництво). Нині менеджмент трактується принаймні в таких чотирьох значеннях: 1) як специфічний соціальний і економічний інститут, який впливає на підприємницьку діяльність і породжує специфічний спосіб життя у ринковому суспільстві; 2) як сукупність осіб, зайнятих

управлінською працею у сферах приватного та суспільного бізнесу, тобто це своєрідний клас управляючих; 3) як наукова дисципліна, що вивчає проблеми управління суспільним виробництвом; 4) як своєрідне мистецтво управління

поєднання керівництва виробництвом і практичних зв'язків ефективного управління, які становлять основу професійної кваліфікації менеджера.

Соціологія праці - одна із спеціальних соціологічних теорій, предметом вивчення якої є соціальні аспекти праці, тобто людський фактор, його функціонування у процесі праці. Об'єктом соціології праці є праця як суспільне значуще явище, як процес реалізації, а водночас відтворення здібностей, знань та умінь особин, як вид соціальної діяльності. Праця - це цілеспрямована діяльність людей, в результаті якої створюються матеріальні і духовні блага.

Основні поняття та терміни для засвоєння теми: менеджмент, соціологія управління, соціологія праці, праця, суб'єкти праці, соціальне трудові відносини.

Теми рефератів і доповідей.

1. Об'єкти дослідження соціології праці й управління.
2. Соціологія праці та управління і менеджмент.
3. Значення соціології праці та управління у вирішенні соціально-економічних проблем сучасного українського суспільства.

Проблемні питання

1. Предмет і основні категорії соціології праці й управління. _____

2. Зв'язок соціології праці й управління з іншими науками про працю. _____

3. Соціологія праці та управління і менеджмент: відмінність і взаємозв'язок предметів дослідження. _____

Питання для самоконтролю

1. Місце соціології менеджменту серед інших наук. _____

2. Предмет і об'єкт вивчення соціології менеджменту. _____

3. У чому полягає особливість об'єкта, предмета й функцій соціології праці? _____

4. Дайте загальну характеристику головних категорій і понять соціології праці. _____

Контрольні питання.

1. Місце соціології менеджменту серед інших наук.
2. Предмет і об'єкт вивчення соціології менеджменту.

Література

Л -1 с.440...443.

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи 5.

Тема: Соціологія праці.

Час виконання 2 години.

План.

- 1.Сутність соціології праці, її об'єкт , предмет і категорії.
- 2.Соціальні функції праці.
- 3.Основні категорії соціології праці.
- 4.Формування соціологічних ідей про працю.

Прочитайте.

Л -1 Загальна соціологія М.В.Примуш 442...443

Л -2 Соціологія В.Г.Городяненко 242...255.

!Рекомендації.

При вивченні теми зверніть увагу на те, що процеси, які відбуваються у сфері праці, завжди були об'єктом вивчення функціональних наук: природничих, економічних. Важливе місце серед них посідає соціологія праці. Соціологія праці – одна із спеціальних соціологічних теорій, предметом вивчення якої є соціальні аспекти праці, тобто людський фактор, його функціонування у процесі праці. Об'єктом соціології праці є праця як суспільно значуще явище, як процес реалізації, а водночас відтворення здібностей, знань та умінь особин, як вид соціальної діяльності. Праця – це цілеспрямована діяльність людей, в результаті якої створюються матеріальні і духовні блага. Соціологія розглядає працю як основну форму життєдіяльності людського суспільства, основну умову його буття. Соціологія праці оперує такими основними категоріями: процес праці, організація праці, умови праці, зміст праці, трудовий колектив. Соціологія праці - це галузь соціології, спеціальна соціологічна теорія, яка вивчає працю, трудову діяльність та поведінку, трудовий колектив як специфічну-соціальну підсистему суспільства, його соціальні інститути, а також: соціальні спільноти в сфері праці, соціально трудові відносини і процеси та закономірності, форми і методи цілеспрямованого впливу на них. Соціологія праці вивчає багато різних проблем, перед усім співвідношення соціальних і професійних груп, джерела формування соціальних відмінностей у трудових колективах, нарешті вона вивчає специфічні соціальні інтереси соціальних груп, необхідних для організація ефективного розвитку колективів, попередження чи вирішення конфліктів у них.

Звіт по самостійній роботі 5.

Тема: Соціологія праці.

Завдання 1.

1.1 Праця – це :

1.1.1 основа функціонування та розвитку суспільства усіх соціально – економічних формацій;

1.1.2 функціонування соціально – політичних формацій;

1.1.3 основа функціонування соціально – правових формацій.

1.2 Що вивчає соціологія праці?

1.2.1 теорія , яка вивчає закономірності формування , функціонування, розвиток соціальних утворень, пов'язані з ними процеси і явища;

1.2.2 теорія, яка вивчає закономірності нормування, функціонування, розвиток етнічних спільнот пов'язані з ними процеси і явища;

1.2.3 галузева соціологічна теорія, яка вивчає закономірності формування, функціонування і розвитку соціальних утворень у сфері праці й розв'язанні з ними процеси і явища;

1.3 Предмет соціології праці це :

1.3.1 структура та механізм соціально – трудових відносин, соціальні процеси у сфері праці;

1.3.2 структура та механізм соціальних відносин, соціальних процесів .

1.3.3 структура та механізм соціально – культурних відносин, культурних зв'язків .

1.4 Визначити соціальні функції праці:

1.4.1 матеріально – культурна, соціальна, формування особистості, професійного навчання;

1.4.2 виробнича,забезпечуюча, професійного навчання, самореалізації, мотиваційна, диференційна.

1.4.3 створення матеріально – культурних благ, забезпечення матеріального добробуту працівника і сім'ї, соціально – диференційна, статутна, формування особистості, ціннісна.

1.5Визначити основні категорії соціології праці.

1.5.1 характер праці, виробничі відносини, сімейні відносини, психологічний клімат сім'ї .

1.5.2 соціально –психологічний клімат, адаптація людини, взаємозв'язок і взаємодія людей, форма власності;

1.5.3 характер праці, зміст, умови і мотивація, адаптація, соціально – психологічний клімат.

1.6 Як за змістом розрізняють види праці.

1.6.1 творча праця, трудові операції, інструктаж, розвиток самостійності та ініціативності;

1.6.2 проста праця, складна праця, творча праця, репродуктивна праця, фізична, розумова, ручна праця;

1.6.3 механізована, культурна, психологічна, санітарно – гігієнічна, соціально – економічна.

Завдання 2.

Дати відповіді на питання.

2.1 Характер праці -

2.2 Зміст праці

2.3 Умови праці

2.4 Ставлення до праці

2.5 Мотивація трудової діяльності

2.6 Мотив

2.7Трудова
адаптація

2.8 Соціально — психологічний
клімат

2.9 Вказати період і формування теоретичних і практичних уявлень про
працю

Контрольні питання для самоперевірки.

- 1.У чому полягає особливість об'єкта, предмета й функцій соціології праці?
- 2.Дайте загальну характеристику головних категорій і понять соціології праці.

 Література.

Л -2 с.242...257

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Тема: Політична соціологія.

Час виконання 2 години.

План

- 1.Об'єкт і предмет політичної соціології .
- 2.Основні проблеми політичної соціології.

 Прочитайте

Л -1 М.В. Примуш, « Загальна соціологія» с.237...247.

!Рекомендації

При вивченні теми необхідно звернути увагу на те що, термін «політика» належить до числа найбільш уживаних. Говориться про внутрішню і зовнішню політику, про економічну, соціальну, культурну, демографічну, економічну й інші політики, політичне життя і боротьбу, політичну владу і політичну систему, політичні конфлікти і кризи про політичну культуру, політичний плюралізм, політичні права, волі і обов'язки, політичні спілки, коаліції, лідерів і т.п. Тим самим ми виділяємо особливу, специфічну, своєрідну область, сферу громадського життя, що існує, функціонує і розвивається поряд з економікою, соціальним життям і духовною культурою. Політика виступає в цьому плані як специфічний вид соціальної реальності, соціальної взаємодії, особливий вид соціальної діяльності і соціального регулювання.

Широта, складність, багатогранність і багаторівневність такого феномена, як політика, створюють чималі складності в його чіткому визначенні. Можна виділити головне, сутнісне, що характерне для політики: це публічна влада, відносини володарювання як відносини панування і підпорядкування. Політика – це одна з основних сфер громадського життя пов'язана з відносинами з приводу встановлення, організації, функціонування і зміни публічної влади; діяльність соціальних суб'єктів по здійсненню політичної (державної і суспільної) влади.

Політична соціологія як міждисциплінарна наука, яка склалася на стику соціології й політології, - це наука про закономірності, шляхи, форми і механізми взаємодії соціального й політичного, соціальної й політичної систем і структур.

Звіт по самостійній роботі .

Тема : Політична соціологія.

Завдання 1.

Дати відповіді на тестові питання і знайти відповіді на контрольні питання для самоперевірки.

1.1 Виділити головне, сутнісне характерне для політики.

1.1.1 публічна влада, володарювання і підпорядкування;

1.1.2 юридична, психологічна влада.

1.1.3 економічна, соціальна влада.

1.2 Розкрити сутність влади в політиці.

1.2.1 нав'язування інформації в суспільстві .

1.2.2 здатність нав'язувати свою волю іншим і мобілізувати ресурси для досягнення мети.

- 1.2.3 здатність нав'язувати свою волю окремих політиків на соціальне регулювання.
- 1.3 Визначити об'єкт соціології політики.
- 1.3.1 політичні групи і об'єднання, політичні цінності і інтереси, політичні відносини і зв'язки , виробничі відносини і зв'язки виробничі відносини і соціальні зв'язки;
- 1.3.2 політична свідомість, соціальна свідомість, державна політика, правові відносини, економічні структури, політичні організації і інститути.
- 1.3.3 Політичні групи й об'єднання, політичні інститути і моралізація, політична культура, політичні інтереси, політичні зв'язки, політична свідомість, політичні процеси і рухи.

Завдання 2.

Дати відповіді на питання.

2.1 Соціологія політики —
це _____

2.2 Які проблеми досліджуються соціологією політики. _____

2.3 Вкажіть проблеми політичної соціології дослідження різних державних форм: _____

2.4 Чи здатна впливати політика на соціум? Висловіть свою думку. _____

Контрольні питання для самоперевірки.

 Література

Л – 1 с.237...246.

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи 6.

Тема: Соціологія громадської думки.

Час виконання 2 години.

План

- 1.Громадська думка як соціальна інституція.
- 2.Природа громадської думки як стану масової свідомості. Джерела і специфіка її формування.
- 3.Структура і канали висловлювання та функції громадської думки.
- 4.Закономірності функціонування громадської думки і проблеми її вивчення.

Прочитайт

е

Л –1” Загальна соціологія” М.В.Примуш с.543...555

Л –2 “ Соціологія” В.Г. Городяненко с.272...282.

!Рекомендації

При вивченні теми зверніть увагу на те, що громадська думка є даним з суспільного життя, яке викликає постійний та глибокий інтерес. Вона відіграє винятково важливу роль у діяльності держави, політичних партій, громадських рухів, кожної людини. Роль суспільної думки завжди зростає в складні переломні епохи людської історії. У сучасних умовах у нашій країні це особливо очевидно. Політики апелюють до суспільної думки, посиляються на неї, усі намагаються її вимірювати. Найскладніші питання державного життя, що вимагають скрупульозного аналізу, намагаються вирішувати шляхом референдуму – голосування населення. Посилення впливу суспільної думки на соціальні відносини пов'язане з об'єктивними процесами, із загальним прискоренням суспільного розвитку, глобальним характером проблем, що стоять перед людством, підвищенням рівня культури, освіченості населення, активізацією інформаційних, комунікативних зв'язків. Разом з тим вона є безпосереднім вираженням стану соціальних відносин, їх конфліктності, рівня демократизації управління суспільством. Зіткнення інтересів прискорює процес становлення думок, робить їх більш чіткими, зрілими, активізує процес інституціоналізації суспільної думки.

Вивчення й облік суспільної думки в нашій країні органічно пов'язані з глибиною і масштабами процесів відновлення суспільства. Розвиток демократії немислимий без систематичного вивчення й обліку суспільної думки, а останні є способом реалізації гласності, знаряддям удосконалювання всієї системи суспільних відносин.

В Україні в останні роки відбувається активний процес інституціоналізації суспільної думки.

Звіт по самостійній роботі 6.

Тема: Соціологія громадської думки.

Завдання 1.

Дати відповіді на тестові питання і знати відповіді на контрольні питання для самоперевірки.

1.1 В чому сутність соціальної громадської думки?

1.1.1 соціальна інструкція суспільства, її природа як стан масової свідомості, структура, функції і закономірність функціонування громадської думки в соціальному управлінні, політичний, економічний, ідеологічний діяльності;

1.1.2 політична інституція суспільства, її природа як стан масової свідомості, структура, функції і закономірності функціонування політичної думки, методика досліджень, використання політичної думки в управлінні, політичний, економічний, ідеологічний діяльності.

1.2 Визначити суб'єкт громадської думки.

1.2.1 групи політиків, які є безпосередніми виразниками громадської думки;

1.2.2 групи політиків, які є безпосередніми виразниками громадської думки;

1.2.3 групи населення, які є “ виразниками” громадської думки;

1.3 Виділити об'єкт громадської думки.

1.3.1 сфера життя суспільства, яка принципово доступна масам і може викликати їх інтерес.

1.3.2 культурна сфера життя суспільства, яка принципово доступна масам і може викликати їх інтерес.

1.4 Які типи суджень громадської думки існують

1.4.1 ідеологічні, політичні, психологічні, економічні судження;

1.4.2 конструктивні, юридичні, принципові, закономірності судження.

1.4.3 оціночні, аналітичні, конструктивні судження, опосередковані, прямі і спеціалізовані канали висловлювання громадської думки.

1.5 Визначити специфіки впливу громадської думки на органи управління.

1.5.1 директивна, опосередкована, суспільна;

1.5.2 директивна, спонукальна, консультативна, експресивна.

1.5.3 спонукальна, експериментальна, діяльна.

1.6 Урегулювання яких сфер життєдіяльності використовується громадська думка?

1.6.1 духовні, ідеологічні процеси, відносини.

1.6.2 соціальні процеси, відносини; економічні процеси ,відносини;

політичні процеси, відносини; духовні, ідеологічні процеси, відносини.

Контрольні питання для самоперевірки.

1.У чому сутність громадської думки як соціального інституту?

2.Що може бути об'єктом громадської думки.

Теми рефератів, доповідей

1. Громадська думка як складний духовний елемент.
2. Суспільна думка студентської молоді.
3. Вивчення настрою жителів України в період виборчих кампаній.

Проблемні питання.

1. Громадська думка та її відмінність від оцінного судження, знання, переконання

настрою. _____

2. Функції громадської думки. Критерії та показники соціальної зрілості.

3. Канали вивчення громадської думки і досвід її вивчення в інших країнах.

Питання для самоконтролю

1. У чому сутність громадської думки як соціального інституту? 2. Що може бути об'єктом громадської думки.

Література

Л-1 с.543...555.

Л-2 с. 272...282.

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Тема: Соціологія права.

Час виконання 2 год.

План.

1. Соціологія права як специфічна галузь соціології.
2. Становлення і розвиток соціології права.

Прочитайте.

Л – 1 “ Загальна соціологія” М.В Примуш с. 250...254

!Рекомендації

При вивченні теми зверніть увагу на те, що право носить нормативний характер, тобто наказує чи забороняє ті або інші вчинки, ту або іншу поведінку. Його настанови відрізняються загальністю і обов'язковістю для всіх членів суспільства, знеособленістю, чіткістю і визначеністю. Право – застосування рівного масштабу до різних соціальних суб'єктів в однакових ситуаціях. Цим нормативне регулювання відрізняється від індивідуального, пов'язаного з разовим персональним регулюванням у конкретній ситуації і не носить тому нормативного характеру, тобто характеру загальних правил.

Право – це не проста і не довільна сукупність соціальних норм, а їх складна і досить струнка система, що відрізняється своєю цілісністю і структурованістю.

Право – система не всяких соціальних норм, а тільки тих, які забезпечені загрозою застосування санкцій з боку держави. Цим насамперед правові соціальні норми відрізняються від інших соціальних норм – моральних, релігійних, традиційних. Разом з тим треба враховувати, що правова норма – це не тільки закони, але й урядові та адміністративні постанови, судові рішення нормативного характеру.

Загальнообов'язкова системно-нормативна природа і сутність права визначають його першорядну роль у соціальному управлінні, де об'єктами й одночасно суб'єктами такого управління виступають як окремі люди і їхні групи, так і соціальні інститути й організації.

Соціологія права – наука про загальну і специфічні соціальні властивості, закономірності й механізми й взаємодії суспільства як соціальної системи і права, як його підсистеми, як засобу соціального регулювання.

Соціологія права – специфічна галузь соціологічної науки і як така, поряд з десятками інших часткових соціологій, взаємовідноситься із соціологією як частина і ціле.

Звіт по самостійній роботі 6

Тема: Соціологія права.

Час виконання – 2 години.

Завдання1.

Дати відповіді на питання і знати відповіді на контрольні питання для самоконтролю.

1.1 Суспільство

це _____

1.2 Право –це

1.3 Соціологія права вивчає

1.3 Що сприяє затвердженню соціології права як галузі соціології: _____

Соціальний статус – це становище індивіда, або групи людей у системі соціальних зв'язків і відносин, що обумовлюється її приналежністю до

певної соціальної спільноти та визначає сукупність її прав та обов'язків. Статус людини формується різноманітними ознаками, серед яких є ті, які успадковуються – стать, етнічна приналежність, соціальне походження, а також ті, які людина здобуває завдяки власним зусиллям – освіта, професія, доходи. Відповідно до цього розрізняють статус аскриптивний (приписаний) і статус здобутий. Будь-яку людину можна охарактеризувати за допомогою певного статусного набору – це сукупність усіх статусів, що має дана людина. Але її положення у суспільстві визначає, так званий головний статус. Якщо соціальний статус визначає місце індивіда в суспільстві, то – особистий його позицію в середовищі безпосередньо до оточуючих його людей.

Особистий статус – це становище людини в малій групі, що обумовлюється тим, як ставляться до нього оточуючі. Головним є статус, який визначає стиль життя людини коло її спілкування, манеру вдягатися тощо.

Звіт по самостійній роботі 7.

Тема: Соціальний статус і соціальна роль особистості.

Час виконання – 2 години.

Завдання1.

Дати відповіді на тестові питання і знайти відповіді на контрольні питання для самоконтролю.

1.1 Що означає термін “соціальна стратифікація”?

1.1.1 диференціація суспільства на класи і верстви. в ієрархічному ранзі;

1.1.2 диференціація суспільства на підсистеми.

1.2 За якими критеріями визначається статус особи?

1.2.1 повноваження, політична влада, знання.

1.2.2 рівень доходів,..... професії; обсяг влади, рівень освіти.

1.2.3 професія, соціальні зв'язки і відносини.

1.3 Як розрізняють статус людини?

1.3.1 природний, психологічний.

1.3.2 етнічний, демографічний.

1.3.3 соціальний, особистий.

1.4 Що означає термін “соціальний статус”?

1.4.1 становище індивіда у системі соціальних зв'язків і відносин;

1.4.2 становище індивіда у системі політичних зв'язків і відносин;

1.4.3 становище індивіда у системі економічних зв'язків і відносин.

1.5 Як пояснити термін “ особистий статус”?

1.5.1 манера вдягатись;

1.5.2 становище людини в малій групі, становлення до неї оточуючих;

1.5.3 етика людини.

Завдання 2.

Дати відповіді на питання.

2.1 Соціальні ролі це

2.2 Соціальні норми це

2.3 Визначити сутність та різновиди
санкцій

2.4 Позитивні
санкції

2.5 Негативні санкції

2.6 Санкції з огляду на зміст суспільних вимог

Контрольні питання.

Соціальний статус і соціальні ролі особистості:

 Література .

Л –1 с.269...274.

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації по самостійній роботі 8

Тема: Соціологія молоді.

Час виконання 2 години.

План.

- 1.Основні категорії та поняття соціології молоді.
- 2.Розробка молодіжних проблем у вітчизняній соціології.
- 3.Сутність соціології її об'єкт і предмет.

 Прочитайте.

Л –2 “ Соціологія” В.Г. Городяненко с. 157...166.

!Рекомендації.

При вивченні теми зверніть увагу на те, що проблеми молоді, її освіти, виконання соціального становлення участі в суспільному житті перебувають у центрі уваги і на перехресті різних наук . Соціологія зараховує ці проблеми до найважливіших.

Звіт по самостійній роботі 8.

Тема: Соціологія молоді.

Час виконання 2 години.

Завдання 1.

Дати відповіді на питання і знати відповіді на контрольні питання для самоконтролю.

1.1 Соціологія молоді це

1.2 Які аспекти охоплює предмет соціології молоді? _____

1.3 Головна мета соціології
молоді: _____

1.4 Що потрібно для реалізації мети соціології
молоді? _____

1.5 Визначити категорії та поняття соціології
молоді. _____

Завдання 2.

Напишіть твір за темою: “ Мої молоді літа і мої бажання”

Контрольні питання.

- 1.Особливості об’єкту, предмету соціології молоді.
- 2.Головні завдання соціології молоді.

** Література.**

Л –2 с. 157...166.

Дата

Оцінка

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Тема: “ Соціологія культури”

Час виконання 2 години.

План.

1. Природа, функції і структура культури.

📖Прочитайте.

Л –1 “ Загальна соціологія” М.В. Примуш с.464...472.

!Рекомендації

При вивченні теми зверніть увагу на те, що культура не є застиглою, раз і назавжди даною. Вона змінюється в міру розвитку потреб суспільства. І ці зміни зв'язані з взаємодією внутрішнього саморозвитку культури з зовнішніми факторами. Предметом соціології культури як наукової галузі і навчального предмета є вивчення місця і ролі ціннісної системи культури в її зв'язках з іншими системами суспільства. У соціології культури пропонується наслідувати три основні позиції: 1) вивчення питань загальної теорії соціології, сполучених з дослідженням сфери культури як специфічної соціальної сфери; 2) знайомство з прикладними аспектами соціології в сфері культурологічних проблем; 3) оволодіння елементарними навичками емпіричних досліджень культури. Соціальна роль культури виявляється в трьох основних аспектах: 1) культура є основою і вирішальним фактором перетворення індивіда в особистість, його підготовки до життя в суспільстві, його соціалізації; 2)забезпечуючи єдність цінностей, норм, значень, ідеалів і вірувань усіх членів даного суспільства відповідна культура служить його найважливішою гуртуючою, інтегруючою силою, такою яка багато в чому визначає стабільність, стійкість усієї соціальної системи; 3) культура – найважливіша основа і фактор організації, регулювання і модернізації громадського життя.

Категорії соціології культури поділяють на два розряди: методологічні, процедурні; методологічні категорії розкривають культурне життя суспільства, процедурні – складають загально соціологічні категорії, застосовувані в процесі обробки й одержання соціальної інформації.

Звіт по самостійній роботі 9.

Тема : Соціологія культури.

Час виконання 2 години.

Завдання 1.

Дати відповіді на питання і знати відповіді на контрольні питання самоконтролю.

1.1 Культура це

1.2 Матеріальна культура це

1.3 Духовна культура це

1.4 Чи має мова відношення до культури? _____

1.5 Соціальні цінності. _____

1.6 Соціальні норми це

1.7

Цінність

це

1.8 Класифікація цінностей _____

1.9 Функції культури

1.10 Духовне життя

1.11 Виділити чотири групи показників розвитку культури суспільства у

соціології: _____

Завдання 2.

Скласти кросворд з визначенням ключового слова за темою.

Контрольні питання для самоперевірки.

1. Природа, функції і структура культури.

 Література

Дата

Оцінки

Підпис

Методичні рекомендації до самостійної роботи 10.

Тема: Освіта як соціальний інститут.

Час виконання 2 години.

План.

1. Освіта та її функції і зв'язок з іншими науками.
2. Тенденції і проблеми модифікації сучасної вітчизняної освіти.

📖Прочитайте

Л –1” Загальна соціологія”. М.В.Примуш.с.485...498.

!Рекомендації.

При вивченні теми зверніть увагу на те, що до свого використання в самостійну соціологічну дисципліну соціологія освіти розвивається в межах соціології культури, концептуально вона нерозривно пов'язана з філософією освіти і соціологією культури, а у своїй практичній спрямованості - із соціологією виховання, педагогічною соціологією, соціальною психологією і соціальною педагогікою.

Соціологія освіти, на відміну від загальної, спеціальної і соціальної педагогіки, вивчає не лише специфіку освітнього процесу, але й певну сукупність взаємозв'язків системи освіти з іншими соціальними системами суспільства, його соціальними інститутами.

Якщо загальна і спеціальна педагогіка визначає зміст освіти, її організаційну основу, то соціологія освіти вивчає ефективність діяльності відповідних соціальних інститутів по формуванню у людей науково-практичного світогляду в результаті підвищення їх загальноосвітньої підготовки. Якщо педагогіка вивчає людину в процесі навчання, то соціологія освіти вивчає її в інтроспективі і перспективі, в процесі включеності її в усі сфери соціальної діяльності у форми суспільних відносин у зв'язку із одержанням певної освіти, виявляє, як змінюються соціальні ролі людини в залежності від рівня освітньої підготовки.

Соціологія освіти – це галузь соціологічного знання, яка вивчає закономірності функціонування освіти як соціокультурного інституту, її взаємодію з іншими інститутами і суспільством загалом, а також соціокультурні процеси і соціальну політику у сфері освіти. Об'єктом соціології освіти є сфера освіти, те соціальне середовище, в якому

відбуваються процеси навчання й виховання, взаємодіють суб'єкти освіти.

Предметом соціології освіти є соціальні функції освіти та взаємодія освіти з іншими соціальними інститутами. За своєю структурою соціологія освіти поділяється на: теоретична соціологія освіти; прикладна (емпірична) соціологія освіти; експериментальна прикладна соціологія освіти.

Звіт по самостійній роботі 10.

Тема: Освіта як соціальний інститут.

Час виконання 2 години.

Завдання.1

Дати відповіді на питання і знати відповіді на контрольні питання для самоконтролю.

1.1 Соціологія освіти це -

1.2 Вказати аспекти за якими можна вивчити феномен освіти.

1.3 Які проблеми включають в предмет дослідження соціології освіти?

[illegible]

1.7Розкрити сутність структури освіти.

1.8 Вказати ознаки глобальної кризи освіти. _____

1.9 Які загальні тенденції, що характеризують вихід освіти із кризи?

Контрольні питання .

1. Соціологія освіти, функції і зв'язок з іншими науками.
2. Тенденції і проблеми модифікації сучасної вітчизняної освіти.

** Література .**

Л – 1 с. 485...498.

Дата

Оцінка

Підпис

 Література.

- 1.Примуш М.В. “ Загальна соціологія “ .- К.ВД.”Професіонал”, 2004.
- 2.Городяненко В.Г.” Соціологія – К .: Видавничий центр “ Академія “ , 1999.
- 3.Забара А.Д. “ Соціологія “ (конспект лекцій) “ІНТАС” , 1996.
- 4.Андрущенко В.П., проф.. Горлач “ Соціологія “ , 1996

Методичні рекомендації до самостійної роботи 13.

Тема: Наука як соціальний інститут.

Час виконання – 2 години.

План.

- 1.Наука як складний багатогранний феномен.
- 2.Інституціоналізація науки.
- 3.Наука, наукова діяльність як об’єкт соціологічного аналізу.

 Прочитайте.

Л –1 “ Загальна соціологія” М.В.Примуш с.514...526.

!Рекомендації.

При вивченні теми зверніть увагу на те, що наука – складний багатогранний феномен, який можна розглядати в різних планах. У культурологічному плані – це компонент культури, це форма передачі позитивного досвіду, що забезпечує процес суспільства, складається його розвиток.

Наука – це не просто система знань але й процес їхнього одержання і застосування, це і результат спеціалізованої діяльності, що цільовим чином організована і має матеріальне і методичне забезпечення.

Наука виконує дві соціальні функції: пізнавальну і практичну. Перша спрямована на пошук нового, аналіз сутності процесів і явищ, виявлення закономірностей їхнього розвитку, друга спрямована на застосування знання, його використання в різних сферах суспільства. Відповідно до цього розмежовуються три види наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, розроблювальні.

З розвитком суспільства зростає вплив науки на всі сторони життя суспільства при цьому змінюється роль прикладних досліджень, росте їхня питома вага у системі науки.

Наприкладі соціології можна переконатися в тому, що наука не просте нагромадження знань, а складний суперечливий процес появи нового.

Звіт по самостійній роботі 13.

Тема: Наука як соціальний інститут.

Час виконання 2 години.

Завдання 1.

Дати відповіді на тестові питання і знати відповіді на контрольні питання для самоконтролю.

1.1 В якому плані виконуються дослідження соціології науки?

1.1.1 в теоретичному плані.

1.1.2 гносеологічному і інформаційному плані.

1.1.3 логіко – гносеологічному, діяльному, практичному, інституціональному і інформаційному плані.

1.2 Які функції виконує наука ?

1.2.1 теоретична , психологічна;

1.2.2 пізнавальна , практична;

1.2.3 ідеологічна, прикладна;

1.3 Як розмежовують види наукових досліджень?

1.3.1 прогностичні, теоретичні

1.3.2 ідеологічні , прикладні;

1.3.3 фундаментальні, прикладні, розроблювальні;

1.4 Які принципи лежать в основі функціонування науки , як соціального інституту?

1.4.1 принципи універсалізму , комуналізму, безкорисливості, організованого скептицизму;

1.4.2 принцип детермінізму, комуналізму.

Завдання 2.

Дати відповіді на питання.

2.1 Які характеристики включає в себе статус науки; _____

2.2 Що гальмує наукову інноваційну діяльність на сучасному етапі?

2.3 Що необхідно зробити щоб перебороти відставання науки: _____

Завдання 3.

Скласти кросворд з визначенням ключового слова за темою.

Контрольні питання для самоперевірки.

1. Функціонування наук – специфічно соціального явища.
2. Особливості сучасного розвитку науки.

Література.

Л -1 с. 514 ...526

Дата

Оцінка

Підпис

3 ГРАФІК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Самостійна робота розподіляється на аудиторну і позааудиторну.

Аудиторна самостійна робота здобувачів освіти виконується на лекційних заняттях.

Позааудиторна виконується в домашніх умовах.

В домашніх умовах матеріал лекції опрацьовується по конспекту та по підручникам. З метою розвинення навиків самостійної роботи і більш повного ознайомлення здобувачі освіти з навчальною та науковою літературою, здобувачу освіти пропонується по темам різнорівневі питання та завдання для самостійного опрацювання.

Метою письмових відповідей на питання достатнього рівня є систематизація та узагальнення отриманих теоретичних знань на лекціях. Відповіді на тести середнього рівня вимагають обґрунтування правильної відповіді та сприяють поглибленню теоретичних знань; відповідь на проблемне питання вимагає практичного застосування отриманих теоретичних знань. Проблемні питання та ситуації високого рівня вимагає розв'язування поставленої проблеми, а також розв'язок ситуативних індивідуальних задач з відповідним аналізом і висновками.

4 ФОРМИ КОНТРОЛЮ, ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТІВ З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Формою контролю самостійної роботи здобувачів освіти є звіт з самостійної роботи, який здається викладачу на перевірку та оцінюється за 4-бальною шкалою.

Формування балів по самостійній роботі відбувається наступним чином.

1. Виконання завдання середнього рівня в залежності від правильності та повноти відповідей оцінюється у 3 бали.
2. Виконання завдання середнього та достатнього рівня в залежності від правильності та повноти відповідей оцінюється у 4 бали.
3. Повне виконання завдання самостійної роботи в залежності від правильності та повноти відповідей оцінюється від 3 до 5 балів.

Варто користуватися єдиними і відповідними встановленими термінологією і визначеннями, а при їхній відсутності – загальноживаними в науково-технічних джерелах.

Скорочення слів у тексті і підписах під ілюстраціями не припускається.

Завдання на самостійну роботу видається здобувачам освіти на першому занятті. Звіт з самостійної роботи здається на перевірку на узагальнюючому занятті.

Результати оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти враховуються при поточному та підсумковому оцінюванні. Семестровий контроль з Соціології проводиться у формі заліку.

5 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Критерії оцінювання виконання самостійної роботи з дисципліни «Соціолгія» наведені в таблиці

Таблиця – Критерії оцінювання виконання самостійної роботи

Рівні навчальних досягнень	Оцінка	Критерії оцінювання виконання самостійної роботи
I. Початковий	2	Здобувач освіти може відтворити окремі історичні явища; з допомогою викладача наводить приклади; помиляється у визначенні основних понять; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами, виконує 20% від загальної кількості тестів
II. Середній	3	Здобувач освіти має початковий рівень знань; відтворює історичні явища та події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку явищ, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником, документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на

		прості, стандартні запитання; частково володіє історичною термінологією; виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45% від загальної кількості тестів
III. Достатній	4	Здобувач освіти має досить повні знання, засвоїв основні уявлення, поняття, категорії; вільно використовує навчальний матеріал; логічно висвітлює події з точки зору причинно-наслідкових зв'язків; формулює та чітко аргументує власну думку; здатен рецензувати відповіді іншого студента; знає обов'язковий мінімум категорійно-понятійного апарату історичної науки; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; виконує 80% від загальної кількості тестів
IV. Високий	5	Здобувач освіти здатен самостійно вивчати матеріал; користується науковою термінологією; вміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи; конференції); спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на студентську наукову конференцію; виконує завдання частково пошукового та науково-дослідницького характеру; систематично працює з додатковими джерелами інформації (наукова економічна література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемні

		завдання; самостійно виконує 100% від загальної кількості тестів
--	--	--

ВИСНОВКИ

Самостійна робота є важливим фактором засвоєння навчального матеріалу. Метою самостійної роботи є формування самостійності здобувача освіти, його вмінь, знань, навичок, що здійснюється опосередковано через зміст і методи всіх видів учбових занять.

Самостійна робота – це робота здобувача освіти яка планується та виконується по завданню і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота студентів необхідна не тільки для оволодіння дисципліною «Соціологія», але й для формування навичок самостійної роботи взагалі, в учбовій, науковій, професійній діяльності, здібності приймати на себе відповідальність, самостійно вирішувати проблему.

Під ефективною самостійністю розуміється вміння без систематичного контролю, допомоги та стимуляції з боку викладача самостійно працювати на заняттях, дома, в бібліотеці, вміння організувати окремі форми роботи і всю учбову діяльність в цілому.

Самостійна робота вирішує задачі всіх видів учбової роботи. Крім того, самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність

не тільки як сукупність вмінь та навичок, але й як рису характеру, яка грає суттєву роль у структурі особистості сучасного спеціаліста. Основою для самостійної роботи служить науково-теоретичний курс, комплекс отриманих здобувачами освіти знань. При розподілу завдань здобувачі освіти отримують інструкції з їх виконання, методичні вказівки, посібники, перелік необхідної літератури.

Самостійна робота здобувача освіти систематично контролюється викладачем через виконання письмових самостійних робіт.

Виконана самостійна робота здобувачом освіти сприяє поглибленню і розширенню знань; формуванню інтересу до пізнавальної діяльності; оволодінню прийомами процесу пізнання; розвитку пізнавальних здібностей.

Тому вона стає головним резервом підвищення ефективності підготовки спеціалістів.